

# Vliegvissen: terug naar de basis van het vissen

Tekst: Eva de vos

Fotografie: Bram Bokkers,

Rudy van Duijnhoven,

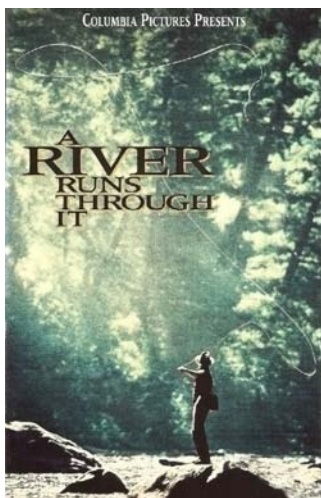
Jan Kamman en

Sportvisserij Nederland

Drie procent van de vissers in Nederland is vliegvisser. Dat maakt dat deze categorie de kleinste binnen de sportvisserij. Toch gooien jaarlijks bijna vijftigduizend Nederlandse vliegvissers, waaronder opvallend veel vrouwen, hun lijn uit in binnen- of buitenlandse wateren. Vliegvissen heeft iets bijzonders: het brengt de visser terug naar de basis van het sportvissen. In deel drie van de serie 'Sportvissen in Nederland' tekent Eva de Vos een profielschets op van de vliegvisser.

## Vliegvissiefilm

Het vliegvissen heeft een ongekende boost gekregen door de film 'A River Runs Through It'. Een jonge Brad Pitt – groot geworden door zijn rol in deze film van Robert Redford – speelt een domineeszoon die het allemaal niet zo serieus neemt in het leven. Zijn broer is echter een serieuze, ambitieuze jongen die de waardering van hun strenge, koppige vader kan wegdragen. De enige binding die de drie mannen hebben, naast hun familieband, is het vliegvissen in de ongerepte natuur van Montana.



Vliegvissen dankt zijn naam aan het vissen met imitaties van insecten: kunstvliegen genoemd. Het vissen met een vlieg, ofwel vliegvissen, bestaat al zeker sinds de middeleeuwen. Er zijn zelfs signalen dat deze manier van hengelen al is ontstaan in de tijd van de Romeinen. In de middeleeuwen was deze vorm van hengelsport vooral gericht op het vangen van zalm en forel in landen waar (snel)stromend water aanwezig was. Tegenwoordig kan nagenoeg elke vissoort aan de vlieg worden gevangen. Voorwaarde is wel dat het water helder is: de vissen moeten de vlieg kunnen zien.

## Vliegen

De meeste vliegvissers maken ('binden') hun kunstvliegen zelf. Hierbij wordt een scala aan verschillende materialen als haar, stof, bont, kunststof en veren gebruikt. Het doel is een kunstvlieg te maken die op of onder water exact lijkt op een natuurlijk insect. Veel vliegvissers zijn daarom halve (of hele) entomologen. Hoewel het merendeel van de kunstvliegen imitaties zijn van insecten(larven), kunnen met kunstvliegen ook kreeftachtigen, visjes, kikkers of kleine zoogdieren worden nabootst. Kunstvliegen kunnen zowel drijvend, net onder de oppervlakte, zinkend of tegen de bodem worden aangeboden.

## De vliegvisser

Van oudsher werd het vliegvissen vooral door de upperclass bedreven. De nadruk lag daarbij op vissoorten als zalm en forel. Nog steeds reizen veel vliegvissers af naar plaatsen met een goed bestand aan salmoniden. Landen als Schotland, Ierland, Noorwegen, Canada en Alaska zijn daarom populaire bestemmingen. Vooral het vliegvissen op zalm is vaak erg kostbaar en voor het vliegvissen op een toprivier moet soms jaren van tevoren worden geboekt.

Ook nu behoort de vliegvisser tot de hoogst opgeleide categorie vissers binnen de hengelsport. Zo treffen we onder vliegvissers veel vrije beroepen zoals artsen en advocaten aan. De focus op forel en zalm is echter verschoven. Doordat veel wateren in Nederland helder zijn geworden, blijken ook andere soorten zoals blankvoorn en snoek met kunstvliegen te vangen. De verbreding van het aantal bevisbare soorten heeft er toe geleid dat het vliegvissen zijn elitaire kantjes wat aan het verliezen is. Kenmerkend voor het vliegvissen is verder dat de beleving centraal staat. Het in de natuur zijn, voorzichtig benaderen van de vis en maken van een perfecte worp zijn net zo belangrijk als het vangen van vis.

## De techniek

Vliegvissen is puur en direct. Aangezien de afstand die met een vliegenhengel kan worden geworpen maar zo'n





Vliegvissers maken graag verre reizen





**De meeste vliegvissers maken hun vliegen zelf.**

25 meter bedraagt, dienen vliegvissers de vis dicht te naderen. Een waadpak of minimaal lieslaarzen behoren dan ook tot de standaard uitrusting.

Het werpen met een vliegengengel vergt een speciale techniek. Aangezien een kunstvlieg nauwelijks iets weegt, gebruikt een vliegvisser het gewicht van de lijn als werpgewicht. De vliegenglijn zelf bestaat uit twee delen: een relatief dikke lijn die het werpgewicht vormt en een dunne volglijn, in vliegvisjargon 'leader' genoemd. De leader wordt tegenwoordig van fluorocarbon

gemaakt, een kunststof met dezelfde brekingsindex als water en daardoor nagenoeg onzichtbaar in het water.

#### **De vissen**

In Nederland wordt met de vlieg vooral op ruisvoorn, winde, blankvoorn, snoek, baars en roofblei gevist. Toch kan er ook op forel worden 'gevlievist'. Dat laatste zowel op speciale forellenvissers als op het befaamde Oostvoornse Meer, een 233 ha groot brakwatermeer met een uniek bestand aan snelgroeiende forellen. De laatste jaren neemt

ook het vliegvissen op zee in populariteit toe. Belangrijke zoute doelsoorten zijn zeebaars, fint, makreel en geep.

Het vliegvissen op ruisvoorn vindt traditiegetrouw vooral in de veenweidepolders van het Groene Hart plaats. Helaas gaan deze polders zienderogen achteruit. De oorzaak ligt vooral bij landinrichtingen, herinrichtingen van polders en onderhoud in het kader van natuurbeheer. Vele zijsloten en wateraftakkingen zijn voor de ruisvoorn onbereikbaar geworden door het aanbrengen van bijvoorbeeld peilscheidingen – om hoogwatergebieden in stand te houden rond boerderijen – en het aanbrengen van dammetjes zonder rekening te houden met het leefklimaat van de vis. Hierdoor worden de paaigebieden onbereikbaar voor de ruisvoorn en lijkt deze vis langzaam te verdwijnen uit het polderlandschap. Vliegvissers zijn meer dan gemiddeld actief in visstandbeheerscommissies waar zij zich onder meer inzetten voor het herstel van veenweidepolders. **V**

**Het vliegvissen kent opvallend veel vrouwelijke deelnemers.**





## Vliegvissende BN'ers

**Fons van Westerloo (64) is journalist, voorzitter van televisiezender Wakker Nederland én fervent vliegvisser.**

“Toen ik dertig was en als Amerika-correspondent bij de AVRO werkte, kwam ik voor het eerst in aanraking met het vliegvissen. Het was een prachtig gezicht die man in de rivier te zien staan vissen. Hij was ook veel actiever bezig. Ik was meteen en definitief verkocht. Vliegvissen doe ik overal ter wereld. Binnenkort ga ik naar Noorwegen om met de vlieg op zalm te vissen. Hiervoor ben ik in Mexico, Chili, Alaska, Canada, Slovenië, Duitsland, Frankrijk en op Cuba en de Bahamas geweest. Ook in Nederland vis ik graag. Zodra de snoek actief is, ga ik langs de waterkant banjeren. Vliegvissen is totaal anders. Je moet de vis echt opzoeken en je bent constant in beweging. De leukste stek in Nederland is voor mij de polder tussen Wilnis en Woerden. De natuur is daar zo ontzettend mooi. Het is echt een sensatie daar te vissen. Het leuke van vliegvissen is dat ook als je niets vangt dit niet erg is. Doordat je in de natuur bent, zie je de mooiste dingen – ook op buitenland trips. Daarnaast is het heel ontspannend. Dat heb ik als druk baasje wel nodig. Soms ga ik naar Muiderberg. Daar heb je een dijkje en kun je heel ver het meer in lopen. Dan steek ik een sigaartje op en ga ik op winde vissen. Heerlijk is dat, helemaal alleen te midden van het water. In het buitenland is het mooist vissen in Patagonië in Chili. Dat is net Zwitserland zonder mensen, maar gelukkig wel met veel forellen. Dat is trouwens mijn favoriete vis. Mijn mooiste ervaring op het gebied van vliegvissen was in de Rocky Mountains. Ik viste daar op een prachtig meer waar elke worp een grote forel opleverde. Sensationeel. Toch is de vis niet het doel, maar meer een middel.”

**Paul Bosvelt (39) heeft als (ex-)voetballer verschillende (nationale en Europese) titels behaald. Naast zijn liefde voor de voetbalsport, heeft hij ook een passie voor vliegvissen.**

“Al van jongs af aan ben ik een liefhebber van de visserij. Toen ik in Rotterdam woonde, werd ik eens benaderd door een hengelsporttijdschrift om een reportage te maken over vissen op het Oostvoornse meer. Toen heb ik voor het eerst met de vlieghengel gevist. Ik was meteen verkocht. Vliegvissen is voor mij erg ontspannend, maar ik heb ook wel een drive om te vangen. Het liefst vis ik op natuurlijke, ruimtelijke en rustige plekken. Ik vind het heerlijk om midden in de natuur te zijn met enkel een hengel in mijn hand. Het meest vis ik in Nederland, maar om te vissen op zalm en forel moet je echt in het buitenland zijn. Op dit gebied kan in Nederland wel het een en ander verbeteren. Zo zouden er meer wateren met zalm en forel mogen zijn. Dat maakt de viservaring alleen maar beter. Om op die soorten te vissen ben ik in Ierland en Canada geweest. Puur voor het vliegvissen. Het waren onvergetelijke trips. Vissen doe ik wel het liefst samen met vrienden. Af en toe alleen gaan vind ik niet zo erg, maar het blijft leuker om met twee of drie man op pad te gaan.”



Fons van Westerloo: “Zodra de snoek actief is, ga ik langs de waterkant banjeren.”

Vliegvissen is een passie van Paul Bosvelt

